

רע"פ 9866/17 - פלונית נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 9866/17

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקשת: פלונית

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 19.11.2017 בעפ"ג 49884-04-17, שניתנה על-ידי כב' הנשיא א' טל והשופטות ז' בוסתן ונ' בכור

בשם המבקשת: עו"ד פרג'ון שני; עו"ד גלית ברוש

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (הנשיא א' טל והשופטות ז' בוסתן ונ' בכור) בעפ"ג 49884-04-17 מיום 19.11.17, במסגרתו נדחה ערעורה של המבקשת על חומרת העונש שהושת עליה בגזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (סגן הנשיאה מ' מזרחי) בת"פ 38581-04-16 מיום 2.4.17.

2. ביום 20.11.16 הורשעה המבקשת, בהתאם להודאתה, בעבירה של גניבה בידי עובד, עבירה לפי סעיף

עמוד 1

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, גנבה המבקשת ממתנ"ס גן יבנה, בו עבדה כמזכירה במחלקת הגבייה, סך כולל של 459,808 ש"ח, במספר רב של הזדמנויות, במהלך התקופה שבין חודש ינואר 2011 ועד חודש מאי 2013. המבקשת נהגה להציע ללקוחות המקבלים שירותים מהמתנ"ס הנחה תמורת תשלום במזומן, ואת הכסף המזומן שקיבלה מהם נטלה לכיסה, תוך שהנפיקה קבלות פיקטיביות.

4. בגזר דינו קבע בית משפט השלום כי מתחם הענישה ביחס לעבירה בה הורשעה המבקשת נע בין 24 חודשי מאסר עד 36 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט שקל מחד גיסא את הנסיבות לחומרא בעניינה של המבקשת, ובהן הסכום הגבוה שנגנב במצטבר מקופת המתנ"ס; התקופה הארוכה שבמהלכה נמשכו הגניבות וריבוי מעשי הגניבה, כאשר בכל פעם התגבשו יסודות העבירה; והצורך בהרתעת הציבור מפני הישנות מעשים דומים. מאידך גיסא שקל בית המשפט את הנסיבות לקולא, ובהן עברה הפלילי הנקי של המבקשת; הודאתה בכתב האישום; העובדה שחלפו שלוש שנים מאז שבוצעו המעשים ועד להגשת כתב האישום; התרשמותו שהמבקשת "עלתה על דרך נורמטיבית חדשה"; והיותה של המבקשת אם משמורנית יחידה על ילדיה הקטינים בני 7-16. עוד זקף בית המשפט לזכותה של המבקשת את העובדה שהשיבה את מלוא סכום הגזילה עוד בטרם הוגש כתב אישום, בהתאם להסכם שנחתם בינה לבין המתנ"ס ביום 3.11.14. לבסוף שקל בית המשפט את העובדה שהמבקשת הביעה צער וחרטה על מעשיה, ואת המלצתו של שירות המבחן לענישה שיקומית.

לנוכח מכלול השיקולים המפורטים, הגיע בית משפט השלום למסקנה לפיה בקביעת עונשה של המבקשת, יש לסטות לקולא באופן משמעותי ממתחם הענישה שקבע. יחד עם זאת, לנוכח גובה הסכום שנגנב, סבר בית המשפט כי אין להסתפק בענישה בדרך של עבודות שירות, ועל כן השית על המבקשת עונש מאסר בפועל לתקופה של תשעה חודשים וכן עונש של שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא תעבור את העבירה בה הורשעה.

5. המבקשת ערערה על גזר דינה לבית המשפט המחוזי מרכז. לאחר ששמע את טיעוני הצדדים הורה בית המשפט על קבלת תסקיר מבחן משלים שיתייחס לאפשרות של טיפול בילדיה הקטינים של המבקשת על ידי אחרים בעת שתרצה את עונש המאסר שהוטל עליה. מהתסקיר עלה כי המבקשת התגרשה מבן זוגה בשנת 2015, כי האב אינו דואג לצרכיהם הפיזיים של הילדים ומסית אותם נגד האם. עוד עלה כי המבקשת היא אם מיטבה הדואגת לכל צרכי הילדים, וכי הילדים זקוקים לה בין היתר לצורך תיווך בינם לבין האב. לנוכח זאת, ולנוכח הערכת שירות המבחן כי המבקשת נמצאת ברמת סיכון נמוכה, וכי ההליך הטיפולי שהחלה בו מתקדם באופן מוצלח, המלצת שירות המבחן היתה להימנע משליחתה של המבקשת למאסר.

6. בית המשפט קמא שקל, לצד המלצת שירות המבחן, ונסיבותיה המקלות הנוספות של המבקשת, את חומרתה של העבירה, ובכלל זה את התקופה הארוכה שבמהלכה חזרה המבקשת על מעשי הגניבה, את סכום הכסף הגבוה שנגנב ואת התכנון המוקדם והמתוחכם מצד המבקשת. בהקשר זה קבע בית המשפט כי אין לייחס משקל רב לעברה הפלילי הנקי של המבקשת, שכן בכל פעם שנטלה המבקשת כספים לכיסה היא ביצעה עבירה נפרדת, באופן המבטא "דפוס עברייני מובהק". בית המשפט הדגיש כי מטיעוני הצדדים בפניו והאמור בתסקירים עולה שהכסף לא שימש את המבקשת על מנת לשמור על קורת גג מעל לראשיהם של ילדיה או לכלכל אותם בצרכיהם הבסיסיים, אלא לצרכי מותרות שלה ושל ילדיה. כן לקח בית המשפט קמא בחשבון את האינטרס הציבורי של הטלת ענישה ראויה בשל

הפגיעה באמון המעביד והציבור. לנוכח כל אלה, קבע בית המשפט שהשתת עונש מאסר בדרך של עבודות שירות אינה מקיימת את עקרון ההלימה. בהקשר זה הדגיש בית המשפט כי:

"הנסיבות שפורטו לקולא בעניינה של המערערת הינן כבודות משקל, אולם הן מצאו ביטויין כדבעי בעונש המקל מאוד שהושת עליה בנסיבותיה החמורות של העבירה דן, שאלמלא אלה – היה עונשה כבד יותר, ומאסרה ממושך במידה ניכרת".

בית המשפט ציין כי לא נעלמה מעיניו העובדה שהמבקשת היא אם לשלושה ילדים קטינים, וכי על פי הערכתו של שירות המבחן האב אינו כשיר לגדלם, אך הוסיף כי ישנן חלופות אחרות, שטרם נבחנו, לגידולם של הילדים בביתם של קרובי משפחה במשך תקופת מאסרה של האם.

7. בית המשפט קמא התייחס מפורשות לטענת המבקשת לפיה בית משפט השלום החמיר במידה ניכרת בקביעת מתחם הענישה, תוך שקבע כי:

"גם אם הרף התחתון של מתחם הענישה שנקבע ע"י בימ"ש קמא גבוה ומחמיר במידה מסוימת ביחס למדיניות הענישה הנוהגת, הרי שמתחם זה עדיין מצוי במתחם הסבירות בהתאם לפרמטרים אותם התווה המחוקק בתיקון 113 לחוק, ואינו חורג במידה כזו המצדיקה את התערבותה של ערכאת הערעור. בימ"ש קמא סטה ממילא לקולא במידה ממשית ומשמעותית מהמתחם שקבע ... ועל כן וודאי שאין במתחם שנקבע כדי להחמיר עם המערערת בנסיבות אלה. העונש שהושת על המערערת בנסיבות אלה נוטה לקולא באופן משמעותי נוכח נסיבותיהן החמורות מאוד של העבירות שבוצעו על ידה, כך שאין מקום לכל הקלה נוספת בעונשה".

8. בבקשת רשות הערעור שלפניי טוענת המבקשת, כי בית המשפט קמא לא שקלל כדבעי את הנסיבות הרבות התומכות בהקלה בעונשה. בין אלו, ציינה המבקשת כי הפסיקה מיוזמתה את מעשי הגניבה עוד בטרם נתפסה, כי השיבה את מלוא סכום הגניבה כשנתיים לפני שהוגש כתב האישום, תוך מכירת חלקה בדירת המגורים היחידה שהיתה בבעלותה, כי הביעה חרטה כנה על מעשיה, כי רשויות התביעה השתהו באופן ניכר בהגשת כתב האישום וכי לילדיה צפוי להיגרם נזק חמור כתוצאה ממאסרה.

כן שבה המבקשת על הטענה שהעלתה בפני בית המשפט קמא, לפיה מתחם הענישה שקבע בית משפט השלום לעבירה היה מחמיר באופן ניכר. לשיטתה, הנחה זו היתה מקובלת גם על בית המשפט קמא, אך למרות זאת הוא לא קבע מהו מתחם הענישה הראוי, וממילא גם לא הפחית בעונשה של המבקשת ביחס דומה לחרוגה המשמעותית לקולא ממתחם הענישה שנקבע.

9. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. הלכה ידועה היא כי רשות ערעור בגלגול שלישי תנתן רק במקרים נדירים, אשר מעוררים סוגיה עקרונית, החורגת מענייניו של המבקש, או כאשר נגרם למבקש עיוות דין או אי צדק מהותיים. יתר על כן, ככלל, דין בקשת רשות ערעור הנסובה על חומרת העונש בלבד להידחות, למעט מקרים חריגים שבהם העונש שהושת על המבקש סוטה באופן ניכר ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, או כאשר התערבותו של בית המשפט נדרשת משיקולי צדק או מניעת עיוות דין קיצוני. המקרה שלפנינו,

בו מתבקש בית המשפט להקל בעונשה של המבקשת, אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים. למבקשת לא נגרם כל עיוות דין והעונש שהושת עליה אינו סוטה לחומרא ממדיניות הענישה המקובלת. די בנימוק זה כדי לדחות את הבקשה.

10. גם לגופם של דברים לא מצאתי מקום להתערב בפסק דינו של בית המשפט קמא. מבלי להכריע בשאלה האם מתחם הענישה שקבע בית משפט השלום חורג לחומרא ממתחם הענישה המקובל בעבירות מסוג העבירה שביצעה המבקשת, הרי שהתוצאה אליה הגיע בית המשפט בסופו של דבר היתה מוצדקת. נסיבותיה המקלות של המבקשת עלו ונבחנו בכובד ראש הן בהליך בפני בית משפט השלום הן בהליך בפני בית המשפט קמא. בית משפט השלום ציין במפורש כי נסיבות אלה תמכו בסטיה משמעותית לקולא ממתחם הענישה המקובל, אך לנוכח חומרת המעשים, לא היה די בהן כדי לקבוע שהמבקשת תרצה את עונשה בדרך של עבודות שירות. בית המשפט קמא חיזק מסקנה זו, תוך שקבע כי הנסיבות המקלות מצאו ביטוי בעונש המקל שנגזר על המבקשת, ואלמלא קיומן של אותן נסיבות מקלות היה עונשה חמור במידה ניכרת. קביעות אלה מקובלות גם עלי, ומשכך, לא מצאתי הצדקה להתערב בעונשה של המבקשת.

11. הבקשה נדחית, אפוא.

המבקשת תתייצב לתחילת ריצוי עונשה בבית סוהר נווה תרצה ביום 1.1.2018 לא יאוחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון וגזר דין של בית משפט קמא. על ב"כ המבקשת לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336. התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עונש המאסר יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המבקשת לריצוי עונשה.

ניתנה היום, א' בטבת התשע"ח (19.12.2017).

שׁוֹפֵט